

ביצה ד. (שורה 16) ד: (3 שורות מלמטה)

ביאורים

אין מבטלין איסור לכתחילה: אסור לבטל דבר איסור על ידי עירובו בתוך דבר היתר, ואם עשה כן - אסור לו ולמי שנתבטל בשבילו. הראב"ד סובר שזה אסור מהתורה, אך רוב הראשונים סוברים שזה אסור רק מדרבנן. איסור דרבנן מותר לבטלו לכתחילה, בתוס' פירשו שזה דוקא בדבר שעיקרו מדרבנן (כמוקצה), ולא באיסור דרבנן שעיקרו מהתורה. והר"ן ועוד ראשונים דרשו גם שהאיסור לא יהיה ניכר כיוון שמעורב כבר קצת בהיתר (בכמות שאינה מספיקה להיתרו ולכן צריך להוסיף עוד היתר)

ברייתא

ביצה שנולדה ביו"ט:
תאכל היא ואמה.

הסבר הברייתא:

ר' זירא:
מדובר בתרנגולת שנלקחה ללא מטרה מוגדרת ולכן דין הביצה תלוי באמה אם התרנגולת תישחט - הוברר שלקחה לאכילה, ולכן הביצה מותרת.
אם התרנגולת לא תישחט - הוברר שלקחה לגידול ביצים, ולכן הביצה אסורה.
רב מרי:
מדובר בתרנגולת העומדת לאכילה, וכדעת ב"ש,
ומשום גזמא נכתב שגם האמא מותרת (כאדם הרוצה להחזיק את דבריו).

בשתי המחלוקות הללו (וגם במקרה שלישי של ביצה שנולדה בר"ה) רבא פסק כרב.

י"ט הסמוך לשבת - ונולדה ביצה ביום הראשון
רב (והתנא ר' אליעזר): אסורה גם בשני.
ר' יוחנן (ות"ק שבברייתא): מותרת בשני

טעם המחלוקת:
האם האוכל של שבת/י"ט צריך להיות מוכן מיום חול ('הכנה דרבה').

לא ניתן להסביר ש: המחלוקת היא האם שני ימים אלו הן קדושה אחת או שתיים.
כיוון ש:
רב אמר במפורש שהם נחשבים ל-2 קדושות.

ר' יוחנן מודה ש:
א. ביום הראשון הביצה אסורה אף בטלטול!
ב. **עצים** שנשרו בשבת - אסור להסיקן ביו"ט שלמחרת.

אם נתיר את העצים הציבור יחשוב שאף עצים שנשרו ביו"ט עצמו מותרים

2 י"ט של גלויות - ונולדה ביצה ביום הראשון
רב (ואבוי): מותרת בשני.
רב אסי (ור"ז): אסורה גם בשני.

טעם המחלוקת:
רב ואבוי: אחד מ-2 הימים הוא בעצם יום חול!
רב אסי: ייתכן ששני הימים הם יום אחד ארוך

ר"א הסתפק האם זהו יום ארוך ולכן החמיר לאסור ביצה (שמא זהו יום ארוך) והחמיר לעשות הבדלה בין הימים (שמא אחד מהם חול)

עצים שנשרו (ביו"ט) מהדקל לתוך תנור:

ויסיף עצים מוכנים (המותרים בהסקה) - ויסיק את התנור.
ומותר להפך את העצים בתנור - כיון שרובם היתר.

מכיוון שהאיסור הוא מדרבנן (מוקצה) - מותר לבטל את האיסור לכתחילה.

ואפילו ר"א - הסובר שבדבר שיש לו מתירין אין לבטל אפילו איסור דרבנן - מתיר כאן כיוון שהאיסור לא קיים כבר